

Major děl. Karel O k t á b e c :

Počtářské roje.

(K článku Děl. rozhledů, čís. 3, 1937, březen, str. 321.)

Při úvaze o organizaci, výbavě a dopravě počtářských rojů u dělostřelectva nutno se řídit hlavně těmito zásadami:

- A. Účel zavedení těchto rojů a jeho příčiny.
- B. Postup práce v poli a zřetel na činnost (event. zásah) nepřítele.
- C. Jaké zásadní směrnice podávají nám zásady pro organizaci, výbavu a dopravu počtářských rojů, uvedené pod A. a B.

A. Účel a jeho příčiny.

Autor cit. článku uvádí jako účel počtářských rojů „usnadnit veliteli oddílů a veliteli baterie velení tím, že ho zbavíme provádění různých početních a grafických úkonů a přeneseme je na počtářský roj“. Podle mého názoru je touto větou definován účel počtářských rojů jen částečně, nebo je zde záměna příčiny zřízení počtářských rojů za jejich účel.

Novodobé požadavky na velitele baterie a oddílů ve spolupráci s ostatními zbraněmi, požadavky pozorovatelské, zpravodajské a konečně i administrativní, společně s praktickou střelbou nebo řízením střelby vyčerpávají oba velitele tak, že se mohou věnovat přípravě střelby nebo jejího řízení časově jen velmi omezeně.

Naproti tomu stále stoupající dostřel moderních děl a tudíž střelba na velké dálky, důraz na hromadné palebné použití dělostřelectva, t. j. soustředění palebného účinku mnoha baterií v prostoru i čase, a co nejrychlejší a nejlepší přizpůsobení dělové palby jednotlivostem boje pěchoty vyžadují, aby příprava střelby a jejího řízení byla co možná zrychlena a zlepšena.

Z těchto dvou zjevů vyplývá, že dosavadní personál k přípravě střelby a jejího řízení oněm požadavkům zejména časově nedostačuje a že je třeba jej rozšířit.

Účelem počtářských rojů je tudíž urychlení a zlepšení příprav, potřebných k provádění a řízení střelby.

B. Postup práce v poli a zřetel na činnost nepřítele.

1. Podmínkou rychlé a podle situace a času co nejpřesnější přípravy střelby nebo jejího řízení je na prvním místě rychlé opatření nebo doplnění topografického podkladu střelby nebo jejího řízení; je tedy třeba pořídit střelecký nebo řídicí plán, ať již povšechný nebo zatímní anebo přesný nebo definitivní. Teprve na druhém místě je to zjištění a vřadění do přípravy balistických a povětrnostních vlivů na střelbu, neboli jak všeobecně říkáme, práce početní.

Tedy v časové posloupnosti je příprava topografická na prvním místě a práce početní na místě druhém. Důvodem je fakt, že práce početní bez potřebného topografického podkladu je bezvýznamná, a musí proto následovat až po práci topografické.

2. Další podmínkou rychlosti přípravy střelby nebo jejího řízení jest, aby započala co nejdříve, t. j. co možná již během průzkumu. To zase znamená, aby se mohl personál přípravy nebo alespoň jeho část tohoto

průzkumu zúčastnit, aniž by zdržoval, neboli aby měl touž pohybovou nebo dopravní rychlost, a to jak kvantitativní (hodinovou), tak kvalitativní (terénní) jako rozhodující průzkumný orgán, t. j. velitel.

3. Další podmínka práce: Nepřítel také pozoruje a podle pozorování zasahuje — střílí. Nemůže zasáhnout, když nepozoruje (nezjistí) nic. Zasažený nebo rušený personál nemůže provést svůj úkol nebo alespoň jej neprovede tak rychle, jako personál nerušený. Poněvadž pak personál početnější možno snadněji zpozorovat a tudíž i rušit než personál méně početný, třeba hledět, aby personál k přípravě střelby nebo jejího řízení byl omezen na nejmenší ještě vyhovující míru. Tím se má zároveň dosáti toho, aby přílišně nezvětšil již tak dosti početný velitelský personál (družiny) vůbec, nezvýšil tím nebezpečí jeho prozrazení (nesnadnost jeho ukrytí v terénu) a neomezil jeho pohyblivost.

4. Konečně poslední podmínka: Poněvadž válka se vede v každé roční době a za každého počasí, musí být výbava i doprava počtářských rojů tomuto faktu přizpůsobena. Musí být tudíž umožněno chránit ony pomůcky přípravy, které nesnesou nepříznivého počasí (silný vítr, dešť, sníh a p.), na př. písemnosti a plány, jak při práci, tak také při dopravě. Tyto podmínky silně působí jak na způsob výbavy, tak na způsob dopravy.

C. Směrnice pro organizaci, výbavu a dopravu podle A a B.

Úvahy A i B mluví pro roj co nejslabší, vycvičený jak pro práce topografické, tak početní.

Autor cit. článku správně říká, že je k pracím topografickým zapotřebí nejméně 2 osob a že je výhodné (kontrola a rychlost), máme-li pro početní práce rovněž 2 osoby. Posloupnost (časová) prací pro přípravu střelby neb jejího řízení ukazuje dělení roje na speciálně (topograficky a početně) vycvičené půroje nepraktickým, poněvadž by byl počtářský půroj vždy nečinný, dokud nedostane od topografického půroje pro svou práci nezbytný podklad. Není též jedno, rozmnožím-li personál velitele o 2 osoby nebo o 4 osoby. Naproti tomu nutno pamatovat na potřebnou zálohu toho speciálního personálu pro případ onemocnění nebo zranění některého člena počtářského roje.

Na základě těchto vývodů můžeme tedy snad říci, že nejvýhodnější organizaci počtářského roje jsou 3 počtáři stejnoměrně v přípravě střelby neb jejího řízení (topograficky i početně) vycvičení, třebaže by k vykonávání této přípravy stačili i počtáři dva.

Direktivy pro způsob výbavy a dopravy počtářských rojů podává úvaha B 2 a 4:

Autor cit. článku sám říká, že je nutno, aby počtářské roje byly dopravovány takovým způsobem jako rozhodující orgán průzkumný, t. j. velitel. U hipomobilní dopravy jde tudíž jen o to, má-li být počtářský personál a materiál (záměrné soupravy a pomůcky) dopravován koňmo nebo na voze, nebo částečně koňmo a částečně na voze. Úvaha B 2 mluví pro dopravu koňmo, úvaha B 4 — kromě jiných okolností, které uvádím níže — mluví pro dopravu na voze. Z těchto důvodů mám za nejvýhodnější řešení: Jeden počtář (nejzručnější — velitel) koňmo, opatřený jen mapou, polním kukátkem a poznámkovým blokem, ostatní 2 počtáři a všechen materiál na přizpůsobeném lehkém vojenském voze.

Další pohnutky k tomuto řešení, neobsažené v úvaze A a B:

Představme si všechny počtářský materiál, t. j. 2 záměrné soupravy, rýsovací deska nebo měřičský stolek, papíry a tiskopisy, výtyčky, distanční lať a p., dopravovaný třeba i 6 jezdcí, jak to navrhuje autor cit. článku. Co různých adaptací, speciálních brašen, řemínků a p. by bylo třeba k upevnění tohoto materiálu na bedrech počtářů nebo na sedlech koní; jak by zatížení jezdce unavovalo nebo nabalení sedel vadilo jízdě a jak by obojí jízdu v rychlejším chodu znemožňovalo. Jak dlouhá by to byla práce, když by i k nejjednodušší topografické úloze musili jezdcí pomůcky snímat, rozbalovat a pak zase sbalovat a upevňovat; jezdcí by musili mít nabalenu i nějakou plachtovinu nebo stanovou soupravu k ochraně práce na papíře při nepříznivém počasí, a jak by tato práce vypadala.

Jak velkou výhodu skýtá tu pro dopravu pomůcek jednoduše upravený (jedna speciální bedna kromě přístrojů, které mají již předepsaná pouzdra) a krytý lehký vojenský vůz! V našich krajích téměř všude tam, kam může kůň, může i nepřetížený lehký vůz, a to téměř stejnou rychlostí nebo jen s malým zpožděním, ale to je vyváжено jeho ostatními výhodami; nezatížený personál se neunaví; materiál účelně naložený je ihned k dispozici a po práci se opět snadno uloží, čímž se práce podstatně zrychluje. V mnohých případech, vlastně možno říci téměř vždy, lze krytého vozu použít jako polní pracovny při dešti nebo za jiné nepohody, nebo se do něho snadno uloží nějaká deštníková úprava chranidla pro práce na papíře za nepohody; kromě toho, co bylo vyjmenováno, možno vyprázdněného vozu použít též k zásobování pozorovatelní stravou a krmivem při delší stabilisaci pozorovatelní.

Při této navrhované organisaci a dopravě je však nejhlavnější ta vlastnost, že při stejné výkonnosti snižuje počet personálu proti organisaci navrhované zpředu cit. článkem o polovinu; rovněž tak potřebný počet koní je o polovinu menší. Autor článku, o který jde, uvádí totiž jako personál 4 počtáře a 2 podkoní, všechny koňmo, tedy 6 koní; já uvádím 3 počtáře, jeden koňmo jako velitel a 2 na voze s veškerým materiálem, tedy 3 koně s jedním vozem.

Dělostřelectvo u nás a v cizině.

Kapitán děl. Karel Gruncel:

Nový dělostřelecký materiál v cizině.

5. Nový italský děl. materiál pro horské, jezdecké a automobilní baterie.

(Pokračování.)

Předvídaná bojiště dnešního italského imperia v Evropě i v Africe mají vesměs hornatý ráz. Nedostatek komunikací v horských krajích (i v italském severním pohraničí) byl vzat v úvahu při konstrukci nového děl. materiálu určeného pro horské a jezdecké útvary a rychlé divise.

Požadavky kladené na nový dělostřelecký materiál shrnuli Italové takto:

- a) co největší pohyblivost, aby bylo možno doprovázet pěchotu vždy a všude,
- b) co největší účinný dostřel — minimum 9—10 km,